

Seminární práce z Pojistné ekonomiky

Analýza poměrových ukazatelů pojišťovny

Zpracovali:

Igor Pečta
Hynek Navrátil

Datum prezentace: 22. 11. 2005

V Brně dne: 7. 11. 2005

Obsah

Úvod	3
1. Finanční analýza podniku a firemní řízení	4
1.1. Finanční analýza	4
1.2. Přístupy k finanční analýze.....	4
1.3. Uživatelé finanční analýzy.....	5
1.4. Zdroje finanční analýzy	6
1.5. Metody finanční analýzy	7
1.5.1. Elementární metody finanční analýzy.....	8
1.5.2. Vyšší metody finanční analýzy.....	9
1.6. Klasifikace poměrových ukazatelů.....	9
1.6.1. Ukazatele rentability	10
1.6.2. Ukazatele aktivity	10
1.6.3. Ukazatele likvidity.....	10
1.6.4. Ukazatele zadluženosti – ukazatel struktury kapitálu	11
2. Finanční analýza a komerční pojišťovny	11
2.1. Specifika finanční analýzy komerčních pojišťoven.....	11
2.2. Vybrané poměrové ukazatele pojišťovny	12
2.2.1. Obecné poměrové ukazatele pojišťovny	12
2.2.2. Upravené poměrové ukazatele pojišťovny	12
3. Praktická část	14
3.1. Analýza ukazatelů rentability.....	15
3.2. Analýza ukazatelů likvidity	17
Závěr	19
Seznam použité literatury:	20

Úvod

Poměrové ukazatele jsou jedním ze základních nástrojů finanční analýzy. Finanční analýza se používá ke zjišťování a sledování finančního zdraví podniku. Sleduje se zejména jeho celková finanční stabilita, likvidita a rentabilita. Úkolem finanční analýzy je tedy komplexní zjištění a posouzení finanční situace firmy, její příčiny a vyvození závěrů, které by umožnily přijetí opatření vedoucí ke zlepšení ekonomické situace podniku. Finanční analýza pracuje především s daty zachycenými ve finančním účetnictví firmy.

Jak již bylo uvedeno výše, přináší finanční analýza důležitý obraz o hospodaření podniku a umožňuje tak hledat cesty ke zlepšení jeho stavu. Je zde tedy (podrobněji viz níže- kapitola 1.3.), široké spektrum subjektů, kteří mají o výsledky finanční analýzy zájem.

Pojišťovnu je bezesporu možno zahrnout mezi podniky, u nichž je evidentní zájem na zjišťování jejich finančního zdraví, a to vzhledem k jejich poslání a společenské důležitosti, nejen ze strany samotných pojištěnců, ale i ze strany dozorových orgánů. Cílem je zde zejména zavčas identifikovat jakékoli znaky ukazující na možnost budoucích finančních potíží. Jedná se zejména o možnou budoucí neschopnost pojišťovny trvale plnit své závazky. Je tedy s podivem, že přes výše uvedené skutečnosti nehraje finanční analýza v prostředí našich pojišťoven větší roli – například na internetu žádná z tuzemských pojišťoven neuveřejňuje výsledky finanční analýzy a zájemce o tyto výsledky a poměrové ukazatele je nucen si tuto analýzu provést sám z údajů uvedených v rozvaze a výsledovce konkrétní pojišťovny, což jsou v podstatě jediné informační zdroje svědčící o hospodaření pojišťovny, které jsou bez větších obtíží dostupné i obyčejnému smrtelníkovi.

Seminární práce sestává ze tří oddělených částí. První dvě části na sebe plynule navazují a tvoří obecnou část práce a jakousi teoretickou základnu pro část třetí, která se zabývá praktickou aplikací poměrových ukazatelů na konkrétních příkladech.

1. Finanční analýza podniku a firemní řízení

1.1. Finanční analýza

Co se pojmu finanční analýza týče, souhlasím plně s definicí pana Valacha, který říká, že *„finanční analýza je formalizovaná metoda, která poměří ziskové údaje mezi sebou navzájem a rozšiřuje jejich vyvídací schopnost, umožňuje dospět k určitým závěrům o celkovém hospodaření a finanční situaci podniku, podle nichž by bylo možné přijmout různá rozhodnutí.“*

Jedná se prakticky o způsob, jak z plochých účetních výkazů a jiných zdrojů vytěžit poměrně plastičtější informace, které mohou napomoci komplexně posoudit úroveň současné finanční situace podniku a její příčiny, identifikovat a posoudit možnosti budoucího rozvoje a vývoje podniku. Tímto finanční analýza výrazně napomáhá ke zkvalitnění rozhodovacích procesů vedoucích k lepším hospodářským výsledkům v budoucnosti.

1.2. Přístupy k finanční analýze

K hodnocení hospodářských jevů obecně slouží dva základní přístupy, jež je možné aplikovat i na finanční analýzu:

fundamentální analýza, která je založena na rozsáhlých znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy, na zkušenostech odborníků, na jejich subjektivních odhadech. Zpracovává spíše kvalitativní údaje a pokud využívá kvantitativní údaje, odvozuje zpravidla své závěry bez použití algoritmizovaných postupů.

technická analýza, která spočívá v matematických, statistických a jiných algoritmizovaných metodách sloužících ke kvantitativnímu zpracování ekonomických dat s následným kvalitativním ekonomickým posouzením výsledků. Obě metody mají své příznivce i odpůrce. Zastánci fundamentální analýzy poukazují na nespolehlivost matematických a statistických prognóz, technická analýza zase nyní zejména ve spojení s počítačovou technikou zaznamenává mnohé úspěchy. Ideální je v praxi používat kombinace obou metod, popřípadě se rozhodnout pro jednu z nich podle okolností konkrétního případu.

1.3. Uživatelé finanční analýzy

Jak již bylo výše uvedeno, jsou informace, které se týkají finančního stavu podniku předmětem zájmu mnoha subjektů interních (tedy subjektů v podstatě tvořících daný podnik), tak subjektů externích (které se nacházejí vně daného podniku), které více či méně přicházejících do kontaktu s daným podnikem. V podmínkách tržního hospodářství lze v hrubých rysech vymezit tyto základní kategorie uživatelů: (Pro svou přehlednost bylo toto členění spolu s jinými členěními v této práci obsaženými převzato z učebnice ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S.,ŘEZÁČ, F. *Pojistná ekonomika II.* 1.vyd. Brno: Tiskárna Bonny Press, 2005. 68s, ISBN 80-210-3662-1)

Investoři: V současné době jsou všechny tuzemské pojišťovny akciovými společnostmi. Ponecháme-li stranou skutečnost, zdali jsou akcie našich pojišťoven obchodovány na burze, jsou bezesporu primárními uživateli informací obsažených (ať už přímo nebo nepřímo) ve finančních výkazech podniku akcionáři, kteří poskytují podniku kapitál. Chtějí se ujistit, že jejich peníze jsou vhodně uloženy a že podnik je dobře řízen. Investoři umísťují svoje volné peněžní prostředky do daného podniku a tyto informace jsou podstatné pro jejich rozhodnutí zda do daného podniku prostředky vložit, nebo investovat jinam.

Manažeři: Potřebují informace pro řízení podniku. Znalost finanční situace jejich firmy jim umožňuje rozhodovat se správně při získávání finančních zdrojů, při zajišťování optimální majetkové struktury včetně výběru vhodných způsobů jejího financování, při alokaci volných peněžních prostředků, při rozdělování disponibilního zisku apod. Finanční analýza, která odhaluje silné a slabé stránky finančního hospodaření podniku, umožňuje manažerům přijmout pro příští období správný podnikatelský záměr, který se rozpracovává ve finančním plánu.

Zaměstnanci: Mají přirozený zájem na prosperitě, hospodářské a finanční stabilitě svého podniku. Často bývají podobně jako řídicí pracovníci motivováni hospodářskými výsledky. Zejména jim jde o jistotu zaměstnání, mzdovou a sociální perspektivu.

Obchodní partneři. Dodavatelé se zaměřují především na krátkodobou prosperitu, solventnost a likviditu, aby podnik byl schopen hradit splatné závazky. Dlouhodobí dodavatelé se soustřeďují také na dlouhodobou stabilitu. Odběratelé mají zejména při dlouhodobém obchodním vztahu zájem, aby v případě finančních potíží dodavatele neměli problémy s vlastním zajištěním výroby.

Banky a jiní věřitelé: žádají co nejvíce informací o finančním stavu potenciálního dlužníka, aby se mohli správně rozhodnout, zda poskytnout úvěr, v jaké výši a za jakých podmínek. Peněžní ústavy váží často své úvěrové podmínky na vybrané finanční ukazatele. Držitelé dluhopisů se zajímají

zejména o likviditu podniku a jeho finanční stabilitu, o to, zda jim bude jejich cenný papír splacen včas a v dohodnuté výši.

Stát a jeho orgány: potřebují finanční informace z mnoha důvodů, např.: pro statistiku, pro kontrolu plnění daňových povinností, kontrolu podniků se státní majetkovou účastí, rozdělování finanční výpomoci, pro formulování hospodářské politiky státu atd.

Analytici, daňoví poradci a účetní znalci: zajímají se o co nejširší aspekty finančního hospodaření podniku, aby správně identifikovali nedostatky a doporučili postupy k nápravě.

Konkurenti: se zajímají o finanční informace srovnatelné s jejich vlastními hospodářskými výsledky, např. o ukazatele rentability, ziskovou marži, velikost ročních tržeb apod.

Burzovní makléři: potřebují znát průběžně co nejvíce informací o finanční situaci podniků, aby byli úspěšní při obchodování s cennými papíry.

Veřejnost: se zajímá o finanční situaci podniků z různých důvodů (např. zda podnik neznečišťuje nadměrně životní prostředí). Nejširší veřejnost se většinou zajímá o zveřejňované finanční informace a analýzy těch velkých a vlivných společností, které jsou kótovány na burze a po jejichž akciích bývá výraznější poptávka.

Jako další subjekty, které mají zájem o výsledky finanční analýzy jsou obvykle uváděni novináři, odborové svazy, univerzity a řada dalších.

1.4. Zdroje finanční analýzy

Jak již bylo uvedeno výše, jsou hlavním zdrojem dat pro finanční analýzu účetní výkazy. Rozvaha, výsledovka a výkaz cash flow obsahují základní informace o analyzovaném podniku a jeho aktivitách. Bez těchto výkazů by byla finanční analýza neproveditelná. Kromě těchto zdrojů jsou pro finanční analýzu nutné i zdroje další, které jsou uvedeny v podrobnějším výčtu níže. Vzhledem k šíři problematiky je myslím zbytečné uvádět, že se opět jedná (přestože nejdůležitější zdroje jsou v něm obsaženy) pouze o výčet demonstrativní. (Pro svou přehlednost bylo převzato členění z učebnice ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F. *Pojistná ekonomika II.* 1. vyd. Brno: Tiskárna Bonny Press, 2005. 68s, ISBN 80-210-3662-1).

• Finanční informace:

(Zejména)

- účetní výkazy finančního účetnictví a výroční zprávy,

- vnitropodnikové účetní výkazy,
- předpovědi finančních analytiků a vrcholového vedení podniku,
- burzovní zpravodajství,
- zprávy o vývoji měnových relací a úrokových měr,
- hospodářské zprávy informačních médií.

• **Kvantifikovatelné nefinanční informace:**

- firemní statistika produkce, poptávky, zaměstnanosti, odbytu aj.,
- prospekty, interní směrnice aj.,
- oficiální ekonomická statistika.

• **Nekvantifikovatelné informace:**

- zprávy vedoucích pracovníků jednotlivých útvarů firmy, ředitelů a auditorů,
- komentáře manažerů,
- osobní kontakty,
- nezávislá hodnocení a prognózy apod.

• **Odhady** analytiků různých institucí.

1.5. Metody finanční analýzy

Technická finanční analýza využívá mnoho metod, které je možno rozdělit na dvě základní skupiny, *elementární metody finanční analýzy* a *vyšší metody finanční analýzy*. Volba typu ukazatele je dána cílem analýzy. Jen výjimečně však má jeden jediný ukazatel takovou vypovídací hodnotu, aby dal uspokojivou odpověď na otázky, které zajímají zadavatele cíle analýzy.

Pro přehlednost je níže uveden přehled základních typů ukazatelů finanční analýzy. Jsou zde rozlišeny dvě základní skupiny ukazatelů:

Ukazatele intenzivní:

- stejnorodé (podíly extenzivních ukazatelů ve stejných jednotkách)
- nestejnorodé (podíly dvou různých ukazatelů vyjádřené v různých jednotkách, nebo poměry stavového a tokového ukazatele)

Ukazatele extenzivní:

- stavové
- rozdílové
- tokové

- nefinanční

intenzivní: charakterizují míru, v jaké jsou extenzivní ukazatele podnikem využívány a jak silně či rychle se mění.

extenzivní: nesou informaci o objemu; představují kvantitu v jejich přirozených jednotkách - u položek účetních výkazů jsou to peněžní jednotky,

1.5.1. Elementární metody finanční analýzy

Jedná se o metody, které využívají elementární aritmetické operace, využívají jednoduchou a procentní matematiku. Lze je členit do těchto skupin:

A) analýza stavových(absolutních) ukazatelů

- analýza trendů
- procentní analýza

B) analýza rozdílových a tokových ukazatelů

- analýza fondů finančních prostředků
- analýza cash flow

C) analýza poměrových ukazatelů

- analýza ukazatelů rentability
- analýza ukazatelů aktivity
- analýza ukazatelů zadluženosti a finanční struktury
- analýza ukazatelů likvidity
- analýza ukazatelů kapitálového trhu
- analýza ukazatelů na bázi finančních fondů a cash flow

D) analýza soustav ukazatelů

- pyramidové rozklady
- predikční modely

A) Stavové ukazatele - položky rozvahy (aktiva a pasiva), která vypovídají o stavu majetku a jeho zdrojů k určitému datu.

B) Rozdílové ukazatele – jako jeden z nejpoužívanějších ukazatelů zde uvádím např. čistý pracovní kapitál (net working capital). Jedná se o rozdíl mezi celkovými oběžnými aktivy a celkovými krátkodobými pasivy (závazky splatnými do jednoho roku). Ukazatel čistého pracovního kapitálu

souvisí s financováním oběžného majetku. Poměr mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky má vliv na platební schopnost firmy.

C) *Tokové ukazatele* – informují o změně extenzivních ukazatelů, k níž došlo za určité období. Patří sem např. cash flow.

D) *Poměrové ukazatele* – patří mezi intenzivní ukazatele, jedná se o podíly dvou stavových, popř. tokových ukazatelů. Dělí se na dvě části, podle toho, zda v čitateli a jmenovateli jsou ukazatele ve stejných nebo různých jednotkách.

1.5.2. Vyšší metody finanční analýzy

Vyšší metody jsou založeny na složitějších matematických postupech. Je možné je dále rozčlenit na *metody matematicko-statistické* a *metody nestatistické*, které využívají matematickou statistiku buď jen částečně nebo jsou založeny na zcela odlišných principech.

1.6. Klasifikace poměrových ukazatelů

Z uvedeného dělení je zřejmé, že poměrové ukazatele patří mezi intenzivní ukazatele. Jako takové tvoří poměrové ukazatele základní nástroje elementární finanční analýzy. Do poměru lze dávat i údaje z rozvahy s údaji z výkazu zisků a ztrát. Údaje zjištěné z rozvahy mají charakter stavových ekonomických veličin, protože zachycují stav veličiny k určitému datu, tzv. okamžitý stav. Intenzivní ukazatele často upozorní na významné souvislosti, ale samy vykazují nízkou schopnost vysvětlovat jevy, proto je velice důležitá jejich správná interpretace.

Intenzivní ukazatele umožňují získat rychlý a nenákladný obraz o základních finančních charakteristikách podnik, umožňují provádět analýzu časového vývoje finanční situace dané firmy a jsou vhodným nástrojem průřezové analýzy (průřezová analýza porovnává finanční situaci firmy s finanční situací podobných).

Poměrové ukazatele je dále možno dělit do několika skupin podle jednotlivých oblastí finanční analýzy:

- *Ukazatele rentability*
- *Ukazatele aktivity*
- *Ukazatele likvidity*
- *Ukazatele zadluženosti a finanční struktury*
- *Ukazatele kapitálového trhu*

1.6.1. Ukazatele rentability

Mezi nejdůležitější ukazatele můžeme bezpochyby zařadit ukazatele rentability. Ukazatele rentability vyjadřují poměr mezi ziskem a vloženými prostředky, popř. mezi ziskem a tržbami. Rentabilita, (ve smyslu výnosnosti vloženého kapitálu) je měřítkem schopnosti podniku dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu. Těchto ukazatelů se používá pro hodnocení a komplexní posouzení celkové efektivnosti a výdělkové schopnosti podniku. Všechny ukazatele rentability jsou vždy konstruovány jako poměr kategorie „zisku“ a kategorie „vloženého kapitálu“.

1.6.2. Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele měří schopnost podniku využívat vložených prostředků. Měří celkovou rychlost jejich obratu nebo rychlost obratu jejich jednotlivých složek a hodnotí tak vázanost kapitálu v určitých formách aktiv. Ukazují kolikrát se obrátí určitý druh majetku za stanovený časový interval (*počet obrátek*), nebo ukazují dobu, po kterou je majetek v určité formě vázán.

Hodnota těchto ukazatelů se vyjadřuje v časových jednotkách. Objem obratu se měří buď tržbami nebo náklady za určité období. Jedná se např. o tyto ukazatele:

- *Ukazatel doby obratu pohledávek*
- *Ukazatel doby obratu zásob*
- *Ukazatel doby obratu dluhů*
- *Ukazatel doby obratu stálých aktiv*

1.6.3. Ukazatele likvidity

Likvidita hraje v hodnocení výkonnosti podniku nezastupitelnou roli. Pojmem likvidita vyjadřuje momentální schopnost podniku uhradit své splatné závazky. Likvidnost označuje míru obtížnosti transformovat majetek do hotovostní formy. Likvidnost daného aktiva je tím větší, čím kratší doba je nutná k jeho transformaci na hotovost a čím menší ztrátu při tom podnik utrpí. Oběžná aktiva mají pochopitelně vyšší stupeň likvidnosti než stálá aktiva. Oběžná aktiva se z hlediska likvidnosti člení do tří skupin:

- *oběžná aktiva s likvidností 1. stupně* (peníze v hotovosti, peníze na běžném účtu, krátkodobé CP a krátkodobé vklady)
- *oběžná aktiva s likvidností 2. stupně* (pohledávky)
- *oběžná aktiva s likvidností 3. stupně* (zásoby)

Poměrové ukazatele platební schopnosti odvozují solventnost, resp. likviditu podniku od poměru mezi oběžnými aktivy jako nejlíkvinnější složkou aktiv a krátkodobými závazky (splatnými do 1 roku). Poměrují tedy to, čím je možno platit s tím, co je nutno zaplatit.

Ukazatelů likvidity je celá řada, v zásadě se jedná o tyto :

- *Ukazatel běžné likvidity*
- *Ukazatel pohotové likvidity*
- *Ukazatel hotovostní likvidity*

1.6.4. Ukazatele zadluženosti – ukazatel struktury kapitálu

Pojmem zadluženost vzchází z existence cizího kapitálu (cizích zdrojů) v podniku jako nástroje financování podnikových aktiv a činnosti podniku. Růst zadluženosti do jisté míry zvětšuje riziko neschopnosti splatit včas závazky podniku. Hlavním motivem podniku k využívání cizích zdrojů při financování své činnosti je skutečnost, že cizí zdroje jsou relativně levnější ve srovnání se zdroji vlastními. Jejich použití spolu s vlastními zdroji tak umožňuje snížit průměrnou cenu celkových použitých zdrojů.

K hodnocení struktury kapitálu se používá několik ukazatelů zadluženosti, např.:

- *Ukazatel celkové zadluženosti (ukazatel věřitelského rizika)*
- *Ukazatel finanční nezávislosti*
- *Ukazatel úrokového krytí*

2. Finanční analýza a komerční pojišťovny

Cíl finanční analýzy pojišťovny je stejný jako cíl finanční analýzy obecně, tedy zjistit, úroveň finančního zdraví podniku, v tomto případě pojišťovny, jeho výhledy do budoucnost, případně navrhnout řešení odhalených problémů.

Jak již bylo uvedeno u finanční analýzy obecně, jsou jejím základním nástrojem poměrové ukazatele, pomocí kterých lze určit např. likviditu pojišťovny, míru zisku a podobně.

Dokonalá znalost finanční situace je nutným předpokladem pro volbu správné finanční strategie každé pojišťovny. Pro hodnocení finančního zdraví pojišťovny existují právní předpisy, podle kterých musí pojišťovny vykazovat stav solventnosti dozorčím orgánům. Finanční analýza je doplňkem pro posouzení finančního zdraví pojišťovny. Používají ji i dozorčí orgány, ratingové agentury, auditoři a podobně.

2.1. Specifika finanční analýzy komerčních pojišťoven

Základní odlišností finanční analýzy pojišťoven od analýzy jiných firem či podniků jsou dány rozdílnými prioritami a cíly daných subjektů. Cílem každé firmy je maximalizovat svůj zisk, určený na potřeby dalšího působení firmy.

Pojišťovnictví je ve své podstatě nevýrobním odvětvím, které je zaměřeno na pojistnou ochranu, tvorbu technických rezerv, jejich správu a užití. Proto je hlavním cílem každé pojišťovny pokusit se zmírnit či odstranit důsledky způsobené nahodilými událostmi. Z hlediska ekonomického je to především vytváření rezerv z příspěvků klientů pojišťovny, sloužící k úhradě potřeb nebo náhradě škod, které vzniknou nahodilou událostí.

Určitou část volných finančních prostředků pojišťovna realizuje na finančním trhu, umístění finančních prostředků je však co se jejich procentního objemu a způsobu umístění kogentně stanoveno zákonem o pojišťovnictví. Jedná se např. o dluhopisy vydané Českou Republikou nebo Českou Národní Bankou, dluhopisy vydané bankami, pokladniční poukázky, hypoteční zástavní listy, státní dluhopisy, nemovitosti na území ČR, atp. Výše uvedené odlišnosti pojišťoven od jiných podniků ukazují na nutnost použití upravených poměrových ukazatelů pro finanční analýzu pojišťovny

2.2. Vybrané poměrové ukazatele pojišťovny

2.2.1. Obecné poměrové ukazatele pojišťovny

Poměrové ukazatele používané v pojišťovnictví se získávají úpravou poměrových ukazatelů používaných obecně v podniku se zohledněním výše uvedených specifických rysů pojišťoven.

Ukazatel rentability – jedná se o poměr celkového zisku k výši podnikatelských zdrojů. Analýza rentability zjišťuje efektivnost vložených prostředků. V čitateli poměrového ukazatele je zisk (zisk po zdanění, zisk před úroky a daněmi...) a ve jmenovateli se střídá několik údajů v závislosti na tom, které vložené prostředky analyzujeme. Nejčastěji se jedná o kapitál.

Ukazatel likvidity - Základní ukazatele, které patří do této skupiny jsou ukazatele běžné, pohotové a okamžité likvidity. K výpočtům těchto ukazatelů je nutné znát hodnoty krátkodobých závazků.

Ukazatel zadluženosti – lze jej definovat jako poměr cizích zdrojů k určitému druhu kapitálu (kapitál, aktiva). Zadluženost je klíčovým kritériem dlouhodobějšího zajištění likvidity.

2.2.2. Upravené poměrové ukazatele pojišťovny

Některé upravené poměrové ukazatele je možno využít jen omezeně. Důvodem je to, že životní a neživotní pojištění mají své vlastní charakteristické vlastnosti týkající se upisování, odškodňování, tvorbě a použití technických rezerv, což v EU vedlo k oddělení jejich činností a k samostatné činnosti životních a neživotních pojišťoven. Tyto ukazatele se používají pro neživotní pojišťovny, popř. pro univerzální pojišťovny s převahou neživotního pojištění.

1. Předepsané pojistné netto/ upravený vlastní kapitál

Jedná se o ukazatel poměřující celkové riziko upisování dané společnosti ve vztahu k její kapitálové vybavenosti. Čím větší je hodnota ukazatele, tím větší je riziko.

2. Předepsané pojistné netto za běžný rok/ předepsané pojistné netto za předchozí rok

Tento ukazatel srovnává tempo růstu pojistného a jeho kapitálového krytí. Je zřejmé, že rychlý růst netto pojistného vyžaduje větší kapitálové krytí než pomalý růst.

3. Pohledávky z pojištění/ upravená aktiva

Upravená aktiva se používají jako určitý standard, používají ho ratingové agentury. Upravují celková aktiva o ty, která nesplňují podmínky likvidity. Tento ukazatel je důležitý z hlediska posouzení výnosnosti investic a z hlediska řízení úvěrů.

4. Technické rezervy/upravená likvidní aktiva

Ukazatel ověřuje jak rychle je schopna společnost reagovat na potřebu hotovosti, zkoumá tedy likviditu společnosti ve vztahu k jejím pojistně-technickým závazkům. Likvidní aktiva jsou definována jako kapitálové podíly v cizích firmách, dluhopisy a hotovost v tržní hodnotě. Technické rezervy nezahrnují matematické rezervy životního pojištění.

5. Závazky/upravená likvidní aktiva

Tento ukazatel také jako ukazatel 4 nám pomáhá zjistit jak rychle bude společnost schopna dostát svým finančním závazkům.

6. Technické rezerva/ předepsané pojistné netto

Ukazuje přibližně adekvátnost technických rezerv. Používá se v případě, že známe skladbu pojistných produktů společnosti.

7. Upravený vlastní kapitál/ netto zasloužené pojistné

Zmíněný ukazatel vyjadřuje vlastní kapitálovou vybavenost. Je označován jako „solvency ratio“. Čím je jeho hodnota vyšší, tím víc je kapitál dané společnosti bezpečný.

3. Praktická část

Předmětem této kapitoly je finanční analýza společnosti Kooperativa, pojišťovna, a. s. Nejdříve je pojišťovna v krátkosti představena pomocí hlavních údajů a úspěchů dosažených v roce 2004 a následuje analýza Kooperativy pomocí vybraných ukazatelů, které byly teoreticky popsány již dříve v této práci.

Údaje, ze kterých jsme vycházeli byly získány především z výročních zpráv z let 1998-2004. Dále byly použity i údaje zveřejněné na internetových stránkách Kooperativy (www.koop.cz) a České asociace pojišťoven (www.cap.cz).

HLAVNÍ ÚDAJE A ÚSPĚCHY KOOPERATIVY V ROCE 2004		11
Hrubý zisk 765 milionů Kč	Kooperativa dosáhla nejlepšího hospodářského výsledku ve své historii – o 11,9 % meziročně vyšší zisk před zdaněním	
Předpis pojistného 24,2 miliardy Kč	Kooperativa dosáhla přírůstku pojistného o více než čtyři miliardy Kč, což je nejvíce z pojišťoven na českém trhu	
Podíl na trhu vzrostl na 21,7 %	Kooperativa si upevnila druhé místo na trhu a poprvé přesáhla 20procentní tržní podíl	
Strategický partner – Finanční skupina České spořitelny	Kooperativa začala v roce 2004 budovat strategickou alianci s jednou z největších finančních institucí v ČR	
Předepsané pojistné v životním pojištění 5,5 miliardy Kč	Kooperativa se poprvé v historii dostala na druhé místo v životním pojištění, tržní podíl vzrostl na 12,35 %	
Objem technických rezerv dosáhl hrubé výše 27 miliard Kč	Kooperativě loni meziročně vzrostly výrazně technické rezervy – celkem v hrubé výši o téměř 7 miliard Kč	
Zvýšení základního kapitálu na dvě miliardy Kč	Kooperativa roste velmi dynamicky, proto v roce 2004 zdvojnásobila svůj základní kapitál	
Počet klientů 2 miliony	Kooperativa pojišťuje každého pátého občana ČR	
413 880 zlikvidovaných pojistných událostí	Kooperativa opět v každém směru dostala všem svým závazkům vůči klientům	
Více než 300 obchodních míst	Jedna z neširších obchodních sítí v ČR, neživotní pojištění Kooperativy je možné sjednat i v pobočkách České spořitelny	
Úspěšná akviziční politika	Kooperativa loni převedla a úspěšně začlenila do své struktury neživotní pojištění Pojišťovny České spořitelny	

Zdroj: Výroční zpráva za rok 2004

3.1. Analýza ukazatelů rentability

V následující tabulce jsou uvedeny položky potřebné k výpočtu ukazatelů rentability za analyzované období 1998-2004.

Položky potřebné k výpočtům rentability (v tis. Kč)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
ZUD	432 390	202 330	255 757	364 439	351 496	685 504	784 332
Z	212 544	114 565	218 320	230 455	262 792	448 195	490 288
CA	5 975 213	7 027 179	9 533 099	11 332 788	16 309 587	23 455 437	30 630 181
VK	1 118 741	1 320 736	1 482 064	1 686 539	1 977 924	2 611 855	4 315 313
T	4 299 490	4 444 329	7 062 889	8 237 442	10 397 830	11 625 945	13 747 378

Zdroj: Výroční zprávy pojišťovny za jednotlivá léta

ZUD (Zisk před úroky a daněmi) – je součet hospodářského výsledku po zdanění, daně z příjmu z běžné činnosti, hospodářského výsledku z mimořádné činnosti (dle výsledovky zveřejněné ve výročních zprávách).

Z – zisk po zdanění

CA – celková aktiva

VK – vlastní kapitál

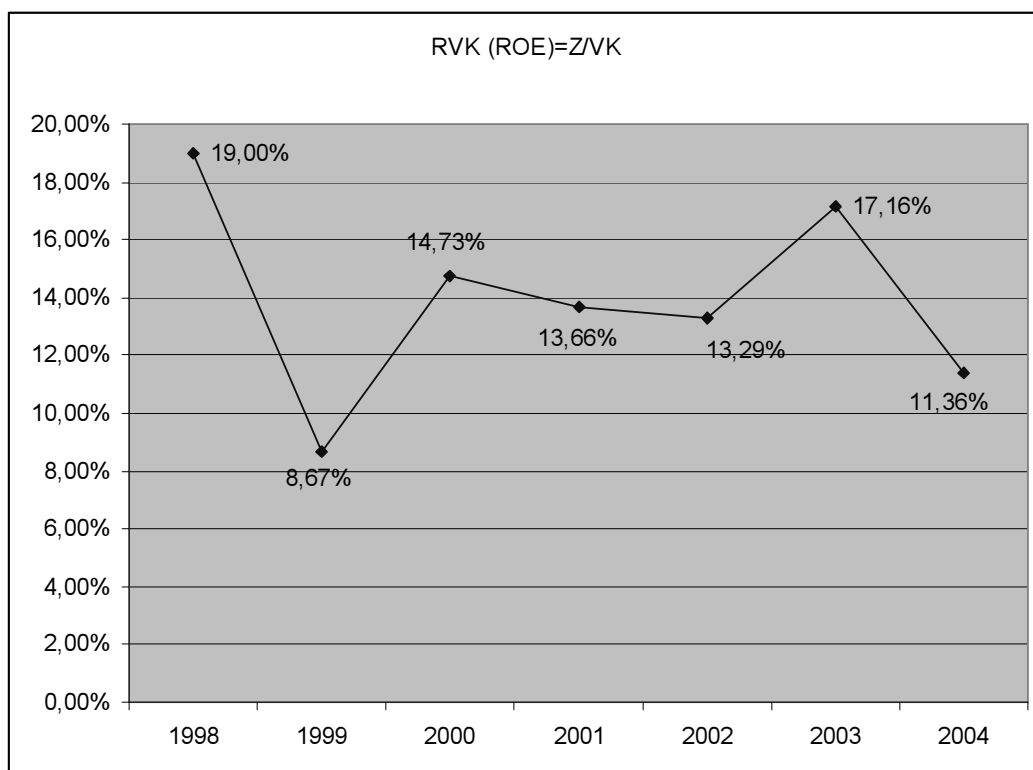
T – tržby

V následující tabulce jsou vypočtené ukazatele rentability, které byly blíže popsány v teoretické části naší práce.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
RCK=ZUD/CA	7,24%	2,88%	2,68%	3,22%	2,16%	2,92%	2,56%
ROA=Z/CA	3,56%	1,63%	2,29%	2,03%	1,61%	1,91%	1,60%
RVK (ROE)=Z/VK	19,00%	8,67%	14,73%	13,66%	13,29%	17,16%	11,36%
zisková marže = ZUD/T	10,06%	4,55%	3,62%	4,42%	3,38%	5,90%	5,71%
Obrat aktiv = T/CA	71,96%	63,24%	74,09%	72,69%	63,75%	49,57%	44,88%
Zisková marže = Z/T	4,94%	2,58%	3,09%	2,80%	2,53%	3,86%	3,57%
Finanční páka = CA/VK	534,10%	532,07%	643,23%	671,96%	824,58%	898,04%	709,80%

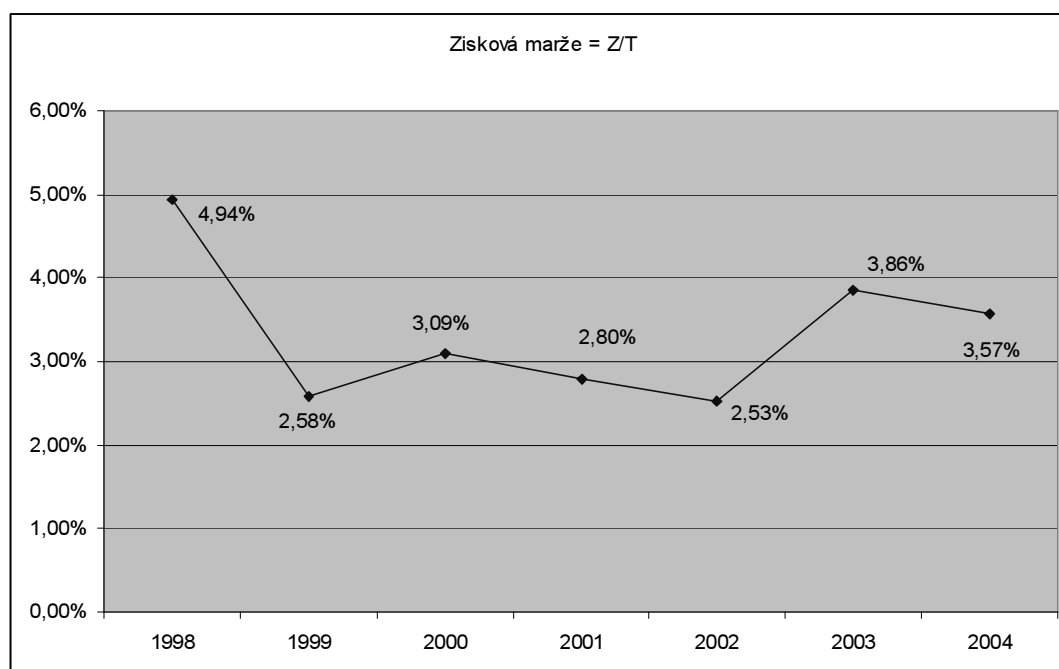
Zdroj: Vlastní výpočty autorů

Vybrané ukazatele rentability jsme pro lepší názornost zobrazili graficky – lze tak vypořadovat určitý trend v pohybu těchto ukazatelů.

Zdroj: Vlastní graf autorů

Z tohoto grafu lze vyčíst pohyb ukazatele rentability vlastního kapitálu, jako podílu čistého zisku, který je očištěn o daně a úroky a vlastního kapitálu za jednotlivá léta. Vlastníci by chtěli tento ukazatel rok od roku zvyšovat, protože se tak jejich investice do pojišťovny více vyplácí. Na grafu je ale vidět, že ukazatel v průběhu let dosti kolísá.

Zdroj: Vlastní graf autorů

Tento graf zobrazuje ziskovou marži, která vyjadřuje podíl čistého zisku na tržbách. Je vidět, že nejvyšší byla v roce 1998, po té klesla a ustálila se okolo hodnoty 2,8% a v posledních dvou letech se zvýšila zhruba o jedno procento.

3.2. Analýza ukazatelů likvidity

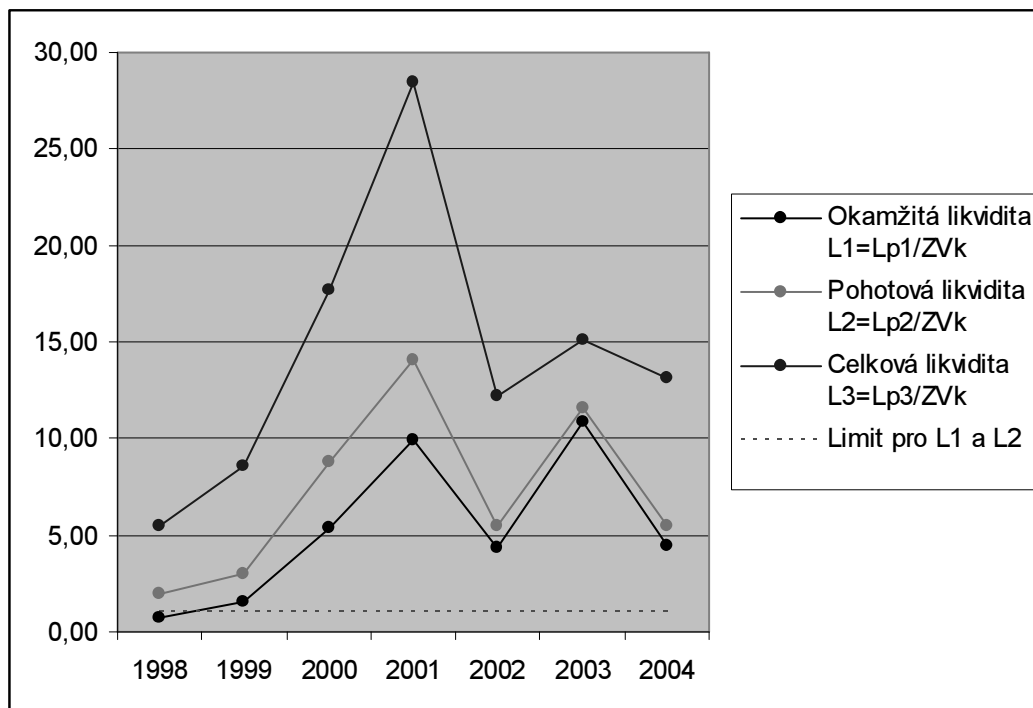
V následující tabulce jsou uvedeny potřebné položky pro výpočet likvidity a výpočty krátkodobých závazků (ZV_k) a likvidních prostředků (L_p). Veškerá data byla převzata z výročních zpráv Kooperativy za jednotlivá léta.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Závazky	1 170 520	800 601	642 015	532 029	1 911 558	4 964 514	3 588 344
Bankovní úvěry	-86 394						
ZV_k	1 084 126	800 601	642 015	532 029	1 911 558	4 964 514	3 588 344
Pokladna a jiné pokladní hodnoty	4 935	6 730	3 311	2 197	1 014	1 243	1 023
Běžné účty	57 900	136 320	140 998	114 932	138 071	44 286 121	113 328
Cenné papíry s pevným výnosem	768 737	1 129 431	3 295 002	5 162 172	8 152 939	9 619 112	15 706 266
Cenné papíry s proměn. výnosem					567 065	714 760	2 082 988
L_{p1}	831 572	1 272 481	3 439 311	5 279 301	8 292 024	53 906 476	15 820 617
Pohledávky	1 255 782	1 160 575	2 191 656	2 220 078	2 161 347	3 567 498	4 001 458
L_{p2}=L_{p1}+pohledávky	2 087 354	2 433 056	5 630 967	7 499 379	10 453 371	57 473 974	19 822 075
Fin. umístění v podnicích třetích osob a ostatní dlouhodobé pohledávky	522 592	530 960	394 136	377 033	579 612	491 642	520 889
Majetkové účasti v podnicích s rozhodujícím vlivem	258 352	251 352	233 766	236 115	252 705	248 006	266 875
Majetkové účasti v podnicích s podstatným vlivem	46 465	45 143	45 142	45 143	218 273	234 079	242 623
Obligace a ost. Dluhopisy, půjčky - podniky s rozhodujícím vlivem		7 417	11 853	11 087	10 322	9 557	11 391
Ostatní majetkové účasti a ostatní dlouhodobé pohledávky	217 775	227 048	103 357	84 688	98 312	112 690	105 622
Ostatní finanční umístění	1 785 313	2 250 334	4 100 983	6 019 439	10 184 974	13 377 150	21 903 320
Fin. umístění v investičních spo. A inv. Fondch	2 386	17 975	5 755	75 476			
Fin. umístění ve sdruženích s právní subjektivitou	430	430	430	430	430	430	430
Hypotekární půjčky	569	245	43				
Ostatní půjčky	750						
Depozita u bank	1 012 441	1 102 253	799 753	781 361	1 318 431	3 043 278	4 050 294
Ostatní fin. umístění					146 109	63 772	63 772
L_{p3}=L_{p2}+oběžná aktivita	5 934 427	6 866 213	11 326 185	15 130 151	23 262 539	75 054 578	46 987 291

Zdroj: Výroční zprávy pojišťovny za jednotlivá léta a výpočty autorů

Na základě těchto dat jsme vypočítali likviditu okamžitou, pohotovou a celkovou (viz. následující tabulka a graf).

	Doporučeno	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Okamžitá likvidita $L1=Lp1/ZV_k$	min. 1	0,77	1,59	5,36	9,92	4,34	10,86	4,41
Pohotová likvidita $L2=Lp2/ZV_k$	min. 1	1,93	3,04	8,77	14,1	5,47	11,58	5,52
Celková likvidita $L3=Lp3/ZV_k$	min. 2	5,47	8,58	17,64	28,44	12,17	15,12	13,09

Zdroj: Vlastní výpočty autorů

Z grafu lze vyčíst jasný trend, kterým je zvyšování všech ukazatelů likvidity od roku 1998. Pouze v roce 1998 byla okamžitá likvidita pod doporučenou hranicí. V současné době jsou všechny ukazatele likvidity vysoko nad doporučenou hranicí což vypovídá o vysoké platební schopnosti společnosti.

Závěr

Cílem naší práce bylo blíže se seznámit s problematikou poměrových ukazatelů užívaných v pojišťovně, vytvořit teoretický základ a problematiku vyzkoušet na konkrétním příkladu.

Seminární práci jsme rozdělili do tří obsáhlejších kapitol. První dvě se na problematiku dívají z pohledu teorie firmy a pojišťovny. Třetí část je praktická a v té jsme se pokusili aplikovat získané informace na vybranou pojišťovnu. Tou byla Kooperativa, pojišťovna, a. s.

Pojišťovna Kooperativa je druhou největší pojišťovnou podle předepsaného hrubého pojistného působící na pojistném trhu v České republice. Má tedy významný podíl na výsledcích celého pojišťovacího odvětví.

V praktické části jsme zkusili u pojišťovny vypočítat zvolené ukazatele rentability a likvidity. Vycházeli jsme při tom z výročních zpráv z let 1998-2004, především z rozvahy a z výkazu zisků a ztrát.

U ukazatelů likvidity jsme dospěli k velmi příznivým výsledkům. Všechny stupně likvidity dosahují výrazně vyšších hodnot než jsou doporučené. To svědčí o vysoké platební schopnosti Kooperativy, která se s postupem času zvyšuje.

Výsledky rentability již tak dobré nejsou, zvláště pak u rentability celkového kapitálu. Tato rentabilita od roku 1998 s mírnými výkyvy neustále klesá. Není však možné na základě tohoto údaje říci, zda pojišťovna směřuje k nezdravému vývoji. Spíše zisky nerostou tak rychle jako celková aktiva. Kooperativě bychom doporučili, aby se zaměřila na snížení nákladových položek a zvýšení výnosů. Podle našeho názoru je na našem trhu ještě prostor pro rozšíření nabídky pojistných produktů jak v neživotním tak i v životním pojištění. Podle ukazatele pojištěnosti je úroveň pojistného trhu v České republice oproti zemím EU nízká.

Seznam použité literatury:

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S.,ŘEZÁČ, F. *Pojistná ekonomika*. 1.vyd.Brno: MU Brno, 2003. 145s, ISBN 80-210-32-88-X

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., *Pojistný trh*. 1vyd. Brno: Tiskárna Bonny Press, 2005. 105s, ISBN 80-210-3661-3

ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S.,ŘEZÁČ, F. *Pojistná ekonomika II*. 1.vyd. Brno: Tiskárna Bonny Press, 2005. 68s, ISBN 80-210-3662-1

SUVOVÁ, H. a kolektiv. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1.vyd. Praha: Bankovní institut, 1999. 622s, ISBN 80-7265-027-0

KONEČNÝ, M.: *Finanční analýza a plánování*. 8. vyd. Brno : Ing. Zdeněk Novotný CSc., 2003. 102s. ISBN 80-86510-65-4

GRÜNWARD, R. , HOLEČKOVÁ J.: *Finanční analýza a plánování podniku*. 2. vyd. Praha : Ediční oddělení, VŠE Praha., 2001. 197 s. ISBN 80-7079-587-5

VALACH, J. *Finanční řízení podniku [Valach, 1999]*. 2. aktualizované a rozšířené. Praha : Ekopress, 1998. 324 s. Bibliografie: s. 319. - Rejstřík. - Poznámky. ISBN 80-86119-21-1.

Internetové odkazy:

www.cap.cz

www.koop.cz

www.cpoj.cz

www.mfcr.cz

www.penize.cz

Výroční zprávy:

Výroční zpráva pojišťovny Kooperativa, pojišťovna, a. s. za léta 1998 - 2004